

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
міжнародної економіки
і менеджменту
Протокол № 1 від 29.08.2024 р.

ПОГОДЖЕНО

Проректор з організаційно-методичної
роботи

Каріна П. МАШКАЛО

**УПРАВЛІННЯ МІЖНАРОДНИМИ ВАЛЮТНО-ФІНАНСОВИМИ
ОПЕРАЦІЯМИ**

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань **07 Управління та адміністрування**
Спеціальність **073 Менеджмент**
Освітній рівень **перший (бакалаврський)**
Освітня програма **«Міжнародний менеджмент»**

Статус дисципліни **вибіркова**
Мова викладання, навчання та оцінювання **українська**

Розробник:
к.е.н., доцент

Олена БУТЕНКО

Завідувач кафедри
міжнародної економіки
і менеджменту

Олена КОТ

Гарант програми

Інна ДИБАЧ

Харків
2024

ВСТУП

Глобальні трансформації міжнародної економіки, які супроводжуються зростанням ролі міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, потребують відповідного фінансового забезпечення розвитку держав. Ефективність цього розвитку оцінюється не лише кількісними показниками, але й якісними характеристиками міжнародних економічних відносин, що дозволяють оптимізувати рух фінансових потоків, ефективно управляти розподільчими процесами, забезпечуючи конкурентоздатний рівень країни на вітчизняному і міжнародному ринках. В цьому розумінні є важливим вивчення методологічних і концептуальних основ міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин, аналіз передових вітчизняних і зарубіжних досліджень управління фінансами підприємств і банків на міжнародних ринках, забезпечення інтеграції національної економіки до світогосподарських процесів.

Метою навчальної дисципліни є формування системи професійних компетентностей для використання методів ефективного управління фінансами підприємств і банків на міжнародних ринках.

Завданнями навчальної дисципліни є:

засвоєння технології здійснення валютних операцій, різних форм міжнародних розрахунків;

вивчення загальноприйнятих міжнародних правил, що застосовуються банками при обслуговуванні суб'єктів ЗЕД.

Об'єктом вивчення дисципліни є процес управління валютно-фінансовими операціями в міжнародній торгівлі.

Предметом навчальної дисципліни є принципи, форми і методи валютно-фінансових операцій в міжнародній торгівлі.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РН 7	ЗК 9; ЗК 11; СК 5; СК 7
РН 19	СК 17

де: ЗК9. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК11. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації

СК5. Здатність управляти організацією та її підрозділами через реалізацію функцій менеджменту;

СК7. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.

СК 17. Здатність до здійснення проєктної та інноваційної діяльності із застосуванням аналітичних методів та моделей.

РН7. Виявляти навички організаційного проєктування.

РН19. Здійснювати проєктну та інноваційну діяльність, застосовуючи аналітичні методи та моделі, знання новітніх управлінських технологій та механізмів у міжнародному бізнес-середовищі.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зміст навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Основи валютно-фінансових операцій в міжнародній торгівлі.

Тема 1. Світові валютно-фінансові системи та їх еволюція

1.1. Національна та світова валютні системи.

Паризька система золотомонетного стандарту. Генуезька система золотодевизного стандарту. Бреттон-Вудська та Кінгстонська валютно-фінансові системи.

1.2. Структура світової та національної валютної системи. Еволюція світової валютної системи.

Основні елементи (структура) національної та світової валютних систем. Класифікація валют. Об'єктивні та суб'єктивні передумови набуття валютою статусу резервної, лідируючі позиції країн у світовій економіці, стан грошово-кредитної системи, вільна конвертованість валюти.

1.3. Сучасний стан світової валютної системи та її вплив на світову економіку

Конвертованість валюти. Валютний паритет та валютний курс. Міжнародна валютна ліквідність. Межі фінансово-економічних показників країн-потенційних членів ЄВС.

Тема 2. Регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин.

2.1. Державне регулювання міжнародних валютно-фінансових та кредитних відносин

Методи здійснення регулювання міжнародних валютно-фінансових відносин. Державна валютна політика. Механізм дисконтної валютної політики при негативному сальдо платіжного балансу. Механізм дисконтної валютної політики при позитивному сальдо платіжного балансу. Механізм девізної валютної політики при пасивному платіжному балансі. Механізм

девізної валютної політики при активному платіжному балансі.

2.2. Наднаціональне регулювання міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин.

Валютно-фінансові та кредитні відносини між країнами. Міжнародні інституції – Міжнародний валютний фонд та Міжнародний банк реконструкції та розвитку. Структура управління МВФ та МБРР, їх мета, функції та завдання.

Тема 3. Особливості функціонування міжнародного валютного ринку

3.1. Сутність та структура валютного ринку

Основні характеристики світового фінансового ринку. Структура світового фінансового ринку. Об'єктивні основи розвитку міжнародних валютних, кредитних та фінансових ринків.

3.2. Євровалютний ринок: сутність, структура, операції.

Поняття міжнародного валютного ринку, національного валютного ринку, регіонального валютного ринку, поділ їх за функціями та видами учасників. Взаємовідносини учасників валютного ринку.

3.3. Валютний курс: сутність, види, фактори впливу.

Валютний курс як економічна категорія. Класифікація валютних курсів. Види фіксованих валютних курсів. поняття реального та номінального валютного курсу. Вплив зміни процентних ставок на валютний курс. Обмін валют та їх котирування.

Тема 4. Міжнародні розрахунки суб'єкта господарювання: сутність, форми, порядок здійснення.

4.1. Сутність та основні форми міжнародних розрахунків.

Форми міжнародних розрахунків. Авансовий платіж та банківський переказ. Акредитивна форма міжнародних розрахунків.

4.2. Інкасова форма міжнародних розрахунків. Розрахунки по відкритому рахунку.

Поняття інкасової форми міжнародних розрахунків. Схема розрахунків у формі інкасо. Переваги та недоліки інкасової форми розрахунку. Використання гарантій у міжнародних розрахунках. Бездокументарні форми платіжних інструментів.

4.3. Платіжний баланс як показник ступеня інтенсивності та ефективності розвитку міжнародної економічної діяльності.

Платіжний баланс, сутність і структура. Структура платіжного балансу країни. Рахунок операцій з капіталом та фінансових операцій.

Змістовий модуль 2. Валютно-фінансові операції на світовому валютному ринку.

Тема 5. Валютні операції: сутність та види

5.1. Визначення валютних операцій та їх класифікація.

Сутність валютних операцій як фінансових угод, пов'язаних з обміном, купівлею чи продажем іноземної валюти, а також їх поділ за різними критеріями — за строками виконання (поточні, термінові), за суб'єктами, за метою здійснення та за характером руху капіталу. Тема також охоплює роль валютних операцій у зовнішньоекономічній діяльності та їх вплив на стан платіжного балансу країни..

5.2. Порядок складання і валютних операцій.

Ринок валютних позицій, ризик не переказу покриття. Стандартні умови укладання депозитних угод.

Тема 6. Строкові валютні операції.

6.1. Сутність та види строкових валютних операцій.

Види та характеристики угод про купівлю чи продаж фінансового активу. Строкові операції. Поняття валютної спекуляції.

6.2. Форвардні, ф'ючерсні та валютні операції.

Завдання форвардного контракту, характеристика та терміни форвардних операцій. Ф'ючерси як найсучасніший та динамічний інструмент фінансового ринку.

Тема 7. Валютні операції СВОП.

7.1. Валютний своп, визначення, характеристика, завдання та функції..

Характеристика валютних свопів. Класифікація валютних свопів. Укладення операції своп.

7.2. Котирування СВОП. Розрахунок СВОП-пунктів. Стандартні СВОПи

Правило вибору сторони свопа. Своп-пункти: bid(forward/forward swap), offer (forward/forward swap). Угоди своп які можуть використовуватися.

Тема 8. Міжнародний кредитний ринок.

8.1. Роль міжнародного кредиту, його ефективність та значення.

Роль міжнародного кредиту. Класифікація кредитів за об'єктами кредитування. Форма комерційного кредиту.

8.2. Механізм кредитування на міжнародному ринку банківських кредитів

Види міжнародних ставок пропозиції за банківськими депозитами. Ринок консорціальних, клубних або синдикованих кредитів. Ринок євролізингу, єврофакторингу та єврофорфейтингу

Тема 9. Валютний ризик: сутність, види та методи захисту

9.1. Поняття та класифікація валютних ризиків.

Кредитні ризики, конверсійні ризики. Сутність ризиків, їх класифікація. Захисні застереження ризиків.

9.2. Управління валютним ризиком.

Чинники впливу на рівень валютних ризиків підприємства. Типи режимів валютних курсів у залежності від специфіки кожної конкретної країни. Управління валютним ризиком. Оцінки валютного ризику.

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік практичних (семінарських) та / або лабораторних занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1. Завдання 1.	Сучасна валютна система. Тестові завдання з теми.
Тема 2. Завдання 2.	Розв'язання задач із визначення впливу девальвація на торговий баланс країни
Тема 3. Завдання 3.	Розв'язання задач із теми за описом ситуацій.
Тема 4. Завдання 4.	Тестові завдання з теми.
Тема 5. Завдання 5.	Розв'язання задач з теми «Валютні операції»
Тема 6. Завдання 6.	Розв'язання задач з теми «Строкові валютні операції»
Тема 7. Завдання 7.	Розв'язання задач з теми «Валютні операції СВОП»
Тема 8. Завдання 8.	Розв'язання задач з теми «Міжнародний кредитний ринок»
Тема 9. Завдання 9.	Розбір внутрішніх (недеривативних) методів УВР, таких як неттінг, меттінг, зміна валюти ціноутворення.

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.

3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1.	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; дослідження елементів світової та національної валютних систем; вивчення механізму дисконтної та девізної валютної політики
Тема 2	Підготовка до практичних заняття «Регулювання

Назва теми та / або завдання	Зміст
	міжнародних валютно-фінансових відносин».
Тема 3	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; виконання практичних завдань визначення біржових котирувань. Базисні ставки LIBOR, FIBOR, NIBOR, ставка прайм-рейт, своп-ставки.
Тема 4	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; визначення категорій суб'єктів господарювання, яким відкривають поточні рахунки
Тема 5	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; вирішення практичних завдань щодо доцільності проведення валютних операцій спот.
Тема 6	Вивчення лекційного матеріалу; підготовка до семінарського заняття. Форвардні та ф'ючерсні угоди.
Тема 7	Розв'язання задач з теми Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; валютні опціони у біржовій та міжбанківській торгівлі
Тема 8	Пошук, підбір та огляд літературних джерел за заданою тематикою; визначення категорій суб'єктів господарювання, яким відкривають поточні рахунки
Тема 9	Вивчення умов та прикладів використання валютних деривативів вітчизняними (або міжнародними) банками.

Кількість годин лекційних, практичних (семінарських) та / або лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1, 2, 3, 4, 7), проблемна лекція (Тема 5, 8), Лекція-візуалізація (Тема 7)).

Наочні (демонстрація (Тема 1-9)).

Практичні (практична робота (Тема 1 – 9), есе (Тема 7), кейс-метод (Тема 5)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100-бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль здійснюється під час проведення лекційних, практичних та семінарських занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит): максимальна сума – 60 балів; мінімальна сума, що дозволяє здобувачу вищої освіти скласти екзамен (іспит) – 35 балів.

Підсумковий контроль здійснюється у вигляді семестрового контролю.

Семестровий контроль проводиться у формах семестрового екзамену (іспиту). Складання семестрового екзамену (іспиту) здійснюється під час екзаменаційної сесії.

Максимальна сума балів, яку може отримати здобувач вищої освіти під час екзамену (іспиту) – 40 балів. Мінімальна сума, за якою екзамен (іспит) вважається складеним – 25 балів.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається для дисциплін з формою семестрового контролю екзамен (іспит) – сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: Індивідуальні навчально-дослідні завдання (10 балів), письмова контрольна робота (40 балів), колоквіум (10 балів).

Семестровий контроль: Екзамен (40 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

Приклад екзаменаційного білета та критерії оцінювання для навчальної дисципліни з формою семестрового контролю екзамен (іспит)).

Приклад екзаменаційного білета

Харківський національний економічний університет
імені Семена Кузнеця

Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти
Спеціальність D3 «Менеджмент»

Освітньо-професійна програма «Міжнародний менеджмент»

Навчальна дисципліна «Управління міжнародними валютно-фінансовими операціями»

ЕКЗАМЕНАЦІЙНИЙ БІЛЕТ № 1

Завдання 1 (тестове) (15 балів)

1. Що є основною ознакою валютної операції?

- a) Використання виключно національної валюти
- b) Здійснення розрахунків, пов'язаних з обміном іноземної валюти
- c) Передача прав власності на майно всередині країни

d) Регулювання внутрішнього податкового балансу

2. Поточні валютні операції — це:

a) Операції з обміном валюти, що здійснюються протягом двох робочих

днів

b) Інвестиційні операції з тривалим терміном погашення

c) Угоди з купівлі-продажу нерухомості за кордоном

d) Кредитування резидентів у національній валюті

3. До термінових валютних операцій належать:

a) Операції «спот»

b) Форвардні, ф'ючерсні та опціонні контракти

c) Короткострокові депозити в національній валюті

d) Внутрішні бюджетні перекази

4. Який документ регламентує здійснення валютних операцій в Україні?

a) Закон «Про зовнішньоекономічну діяльність»

b) Закон України «Про валюту і валютні операції»

c) Податковий кодекс України

d) Митний кодекс України

5. Хто є основними суб'єктами валютних операцій?

a) Резиденти та нерезиденти

b) Лише комерційні банки

c) Фізичні особи без статусу платників податків

d) Виключно державні установи

6. Валютний курс — це:

a) Вартість національної валюти, виражена в одиницях іншої валюти

b) Вартість іноземної валюти у золотому еквіваленті

c) Обсяг інвестицій у зовнішні активи

d) Співвідношення цін на товари в різних країнах

7. Що таке девальвація?

a) Зростання курсу національної валюти

b) Зниження курсу національної валюти щодо іноземних валют

c) Адміністративне встановлення курсу валют

d) Вільне коливання курсу без участі держави

8. Валютна інтервенція — це:

a) Втручання центрального банку у валютний ринок для стабілізації курсу

b) Заборона обміну валюти

c) Спекулятивні операції комерційних банків

d) Встановлення фіксованого курсу на законодавчому рівні

9. Основна мета управління валютними ризиками полягає у:

a) Максимізації витрат підприємства

b) Мінімізації можливих фінансових втрат від зміни валютного курсу

c) Підвищенні податкових платежів

d) Збільшенні кількості валютних угод

10. Валютний контроль у міжнародних операціях забезпечує:

a) Вільний обіг готівкової валюти

- b) Дотримання законодавства при проведенні валютних операцій
- c) Державну підтримку експорту
- d) Контроль за цінами на внутрішньому ринку

Завдання 2 (теоретичне питання) (5 балів)

Поясніть сутність валютного ризику в міжнародній діяльності підприємства, охарактеризуйте основні методи його хеджування та проаналізуйте переваги й недоліки кожного з них.

Завдання 3 (розрахункове) (15 балів)

Українське підприємство експортує продукцію до Німеччини на суму 100 000 євро з відстрочкою платежу 90 днів. Поточний обмінний курс становить 1 євро = 43,20 грн, а прогнозований через 3 місяці — 1 євро = 42,10 грн. Банк пропонує укласти форвардний контракт із курсом 1 євро = 42,80 грн.

Необхідно:

1. Розрахувати очікувану суму виручки в гривнях у трьох випадках: без хеджування; за прогнозованим курсом; із використанням форвардного контракту.
2. Визначити втрати або виграти підприємства від укладання форвардного контракту.
3. Зробити висновок про доцільність хеджування валютного ризику.

Критерії оцінювання завдань екзаменаційного білету

Кожен екзаменаційний білет з дисципліни «Управління міжнародними валютно-фінансовими операціями» містить 3 завдання: тести, теоретичне завдання, задачу. Підсумкові бали за екзамен складаються із суми балів за виконання всіх завдань, що округлені до цілого числа за правилами математики. Алгоритм вирішення кожного завдання включає окремі етапи, які відрізняються за складністю, трудомісткістю та значенням для розв'язання завдання. Тому окремі завдання та етапи їхнього вирішення оцінюються відокремлено один від одного таким чином:

1. Тестові завдання (5 тестів – максимум 15 балів)

Критерії оцінювання:

- 15 балів — усі 5 відповідей правильні (100 %)
- 12–14 балів — 4 правильні відповіді (80–93 %)
- 9–11 балів — 3 правильні відповіді (60–73 %)
- 0–8 балів — менше 3 правильних відповідей (<60 %)

2. Теоретичне запитання (максимум – 5 балів)

Критерій	Зміст	Бали
Повнота відповіді	Розкрито всі ключові поняття, категорії, закономірності	2
Логічність і послідовність викладу	Відповідь структурована, аргументована, без суперечностей	1
Теоретична обґрунтованість	Використано наукові підходи, терміни, посилання на теорії або нормативні джерела	1
Висновки	Чітко сформульовані підсумки, що відображають суть питання	1
Разом		5

3. Розрахункове (практичне) завдання (максимум – 15 балів)

Критерій	Зміст	Бали
Правильність економічної моделі / формули	Коректно обрано формули та підхід до розрахунку	3
Точність обчислень	Розрахунки виконані без арифметичних помилок	4
Логічність ходу розв'язання	Послідовність дій, логічне обґрунтування кожного етапу	3
Інтерпретація результатів	Зроблено висновки щодо економічного змісту отриманих результатів	3
Обґрунтування управлінського рішення	Наведено коротке пояснення доцільності вибору (наприклад, хеджування ризику)	2
Разом		15

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Зянько В. В. Міжнародні розрахунки і валютні операції : навчальний посібник / Зянько В. В., Єпіфанова І. Ю., Мельничук Д. П. Вінниця : ВНТУ, 2021. 106 с.

2. Береславська О. І. Міжнародні розрахунки та валютні операції : навч. посіб. / О. І. Береславська ; Ун-т держ. фіскальної служби України. Ірпінь, 2019. 368 с.

3. Класифікатор іноземних валют та банківських металів [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 04.02.1998 № 34 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 28.04.2020,

підстава – v0057500-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0521500-98#n15>.

4. Про банки і банківську діяльність [Електронний ресурс]: Закон України від 7 груд. 2000 р. № 2121-III зі змінами та доповненнями: станом на 29.05.2020. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/2121-14>.

5. Про валюту і валютні операції [Електронний ресурс]: Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII зі змінами та доповненнями: станом на 28.04.2020 р. / Законодавство України: [веб-сайт Верховної Ради України]. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19>

6. Про структуру валютного ринку України, умови та порядок торгівлі іноземною валютою та банківськими металами на валютному ринку України [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02.01.2019 № 1 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 08.02.2020, підстава – v0016500-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0001500-19>.

7. Про заходи захисту та визначення порядку здійснення окремих операцій в іноземній валюті [Електронний ресурс]: Положення, затв. постановою Правління НБУ від 02 січня 2019 року № 5 зі змінами та доповненнями: у ред. постанови Правління НБУ від 29.08.2020, підстава – v0126500-20. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v0005500-19#Text>.

8. Щодо порядку відкриття розрахункових і валютних рахунків : Лист Нац. банку України від 29.07.1996 р. № 18-211/1014 : станом на 9 серп. 2019 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v1014500-96#Text>

9. Про валюту і валютні операції : Закон України від 21.06.2018 р. № 2473-VIII : станом на 1 квіт. 2023 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>

Додаткова

1. Бутенко О. П., Кот О. В., Козуб В. О. Механізми управління валютними ризиками підприємств апк України в умовах геополітичної нестабільності. *Ефективна економіка*. 2025. № 5. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.5.59>.

2. Ачкасова С. А. Вибір альтернатив забезпечення ефективності організації валютних операцій в банку / С. А. Ачкасова, З. Ю. Ляшенко. Перспективи розвитку обліку, аналізу та аудиту в контексті євроінтеграції : матеріали XI Міжнародної науково-практичної конференції. Одеса : ОНЕУ, 2023. С. 255-257. URL: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29711>

3. Ryazanova N. Проектне фінансування як інструмент кредитування інвестиційних проектів. *Economic forum*. 2022. Т. 1, № 1. С. 143–151. URL: <https://doi.org/10.36910/6775-2308-8559-2022-1-18>

4. Shtal T. Modelling economic productivity of Ukraine in the context of military challenges / T. Shtal, O. Butenko, O. Kot and other. *Scientific Bulletin of*

Mukachevo State University. Series “Economics”. 2025. 12(2). P. 107-120. URL: <https://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/36985>

5. Чемчикаленко Р. Аналіз можливості фінансування діяльності малого та мікробізнесу харківської області шляхом залучення міжнародного фінансового капіталу. *Економіка та суспільство*. 2021. № 32. URL: <https://doi.org/10.32782/2524-0072/2021-32-44>

6. Zaiachkivska O. V., Khibeba V. M. Валютні операції у контексті зовнішньоекономічної діяльності. *Bulletin national university of water and environmental engineering*. 2021. Т. 4, № 92. С. 56. URL: <https://doi.org/10.31713/ve420206>

7. Стрілець В. Ю., Сахно С. В. Діяльність міжнародних валютно-фінансових організацій на сучасному етапі глобалізації світу : thesis. 2021. URL: <http://dspace.puet.edu.ua/handle/123456789/11122>

Інформаційні ресурси

1 Персональні навчальні системи з дисципліни «Валютно-фінансові операції в міжнародній торгівлі». <https://pns.hneu.edu.ua/enrol/index.php?id=7889>

2 Global Financial Stability Report. International Monetary Fund. URL: <https://www.imf.org/en/Countries/BRA>